

Ny hundstadga för Malmö kommun

Bakgrund

Fastighets- och gatukontoret har gjort en översyn av de lokala ordningsföreskrifterna *Hundstadga för Malmö kommun*. Översynen har lett fram till ett antal förslag om ändringar i föreskrifterna. Ändringarna syftar till att föreskrifterna bättre ska motsvara gällande rätt och dagens behov.

Nuvarande hundstadga i Malmö kommun antogs år 1995. Sedan dess har ett antal mindre ändringar gjorts, som bl.a. avsett var gränserna för kopplings- och upptagningstvång ska dras. Till hundstadgan hör även en karta, som genom stadgans formulering är en del av stadgan sedan år 2012.

Sedan stadgan antogs har lagstiftning kring hundar tillkommit och ändrats, vilket gör att flera bestämmelser i hundstadgan har förlorat sin relevans. Vidare har det tillkommit områden i Malmö med en tydlig stadsprägel, där det numera finns behov av att reglera bl.a. upptagningstvång.

I förslaget har ett antal paragrafer ändrats och vissa har tagits bort. Detta har den 5 september 2023 presenterats vid arbetsutskott.

Därefter har fritidsförvaltningen, Polismyndigheten (Region Syd), Oxie BK/Tygelsjö brukshundklubb, SBK Malmö, Sydsånska kennelklubben och Malmös djurskyddsförening inbjudits att kommentera förslaget. Synpunkter har kommit från fritidsförvaltningen, Polismyndigheten och Malmö djurskyddsförening.

Fullständig redogörelse av föreslagna ändringar av stadgetext samt kartbilaga, finns i bifogat underlag (hundstadga med föreslagna ändringar/tillägg). Förslag till text som ska tas bort eller är flyttad är ~~överstruken~~.

Allmänt om lokala ordningsföreskrifter gällande hundar

Enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter (tillsynslagen) ska hundar och katter hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Bestämmelser avseende hundar finns även i bl.a. jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:509). För att förhindra ordningsstörningar kan kommuner därutöver införa lokala föreskrifter om hållande av hundar.

I 3 kap. 8 § ordningslagen (1993:1617) föreskrivs att en kommun får meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Enligt 3 kap. 12 §, samma författning, får meddelade föreskrifter inte angå förhållanden som är reglerade i ordningslagen eller annan författning, eller som enligt lagen eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får inte heller lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

Hundar inom tätorter kan medföra en nedsmutsning av offentliga platser. Lösa hundar kan även vålla olägenheter för allmänheten, t.ex. genom att skrämma förbipasserande eller utgöra en fara för trafiken. En av åtgärderna för att komma till rätta med sådana störningar är enligt förarbetena till ordningslagen att införa lokala föreskrifter om hundar. Föreskrifterna kan avse koppeltvång, upplockningstvång och förbud mot att låta hundar vistas på vissa platser.

En revidering av eller antagande av nya lokala ordningsföreskrifter kräver förutom antagande av kommunfullmäktige även länsstyrelsens godkännande.

Skälen till föreslagna ändringar

Generella ändringar

För att göra språket i hundstadgan mer tillgängligt och begripligt har förvaltningen vid översynen konstaterat att det finns behov av ett antal språkliga ändringar i flera av stadgans paragrafer. De språkliga ändringarna syftar inte till att ändra innebörden av

paragraferna i sak. För att förenkla läsbarheten har det även lagts till rubriker till bestämmelserna.

Ändring av 1 § om föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

Som en upplysning kan det vara lämpligt att inledningsvis hänvisa till att grundläggande bestämmelser om allmän ordning finns i ordningslagen och de lokala ordningsföreskrifterna, samt att föreskrifterna gäller på alla offentliga platser om inte annat anges. Det föreslås därför att det läggs till två stycken gällande detta.

I tredje stycket, i vilket klargörs vilka områden som ska jämföras med offentlig plats, föreslås "friluftsbad" ändras till "badstränder och andra badplatser". Vidare inkluderas badbryggor som finns i anslutning till badstränder och badplatser. Fritidsområden ändras till natur- och rekreationsområden, vilket stämmer väl med språkbruk som redan används i förvaltningens kommunikation utåt. Ändringarna syftar dels till att ett mer aktuellt och konsekvent språkbruk, dels till att tydliggöra bestämmelsernas tillämpningsområde.

I övrigt innehåller första paragraf, likt flera av de andra bestämmelserna, en "anmärkning". Anmärkningen hänvisar till olika lagstiftningar som rör hundar och husdjur i övrigt.

Hänvisningar till annan reglering än ordningslagen riskerar att bli inaktuella och ofullständiga. Ett mer lämpligt ställe för den typen av upplysande information är i stället på kommunens eller andra myndigheters hemsidor eller liknande. Det föreslås därför att anmärkningen i sista stycket tas bort.

Ändring av 2 § om platser som hundar inte får vistas på

I andra paragrafen räknas det upp vissa platser som hundar inte får vistas på. I första punkten anges att hundar inte får vistas på allmän lekplats *"inklusive gräsmatta, som får användas för lek"*. I tredje punkten anges vistelseförbud på *"gräsmattor som i särskilt stor omfattning nyttjas av allmänheten för lek, motion och rekreation."*

Formuleringarna är enligt fastighets- och gatukontoret svårtillämpade och otydliga i sin avgränsning. För både den

enskilde och för polisen kan det därför vara svårt att bedöma om det är tillåtet att ha med sig en hund till en viss grönyta i en park och liknande. Det är inte heller lämpligt att införa ett totalförbud mot att ha hundar på gräsmattor, eftersom det får anses vara för ingripande.

Tillfrågade inom förvaltningen och utom förvaltningen (bl.a. Polismyndigheten) har vid underhandskontakter och vid inbjudan att kommentera förslaget, inte framfört några synpunkter på att nyss nämnt vistelseförbud tas bort och djurskyddsföreningen har ställt sig positiva till detta.

Mot denna bakgrund anser förvaltningen att det saknas anledning att ha kvar nuvarande vistelseförbud på gräsmattor, och föreslår därför att det tas bort. Härutöver kan tilläggas att det ska alltså vara otillåtet att ha med sig hund på lekplatser och övriga platser som räknas upp i 2 §.

Det noteras att fritidsförvaltningen, i sitt yttrande, har framfört önskemål om en formulering som innebär att vistelseförbud enbart omfattar aktivitetsytorna på kommunens idrottsplatser samt att det inte inkluderar hundevenemang. Föreslagen ändring bedöms kunna innebära problem vid tillämpning samt vara överflödig.

I fjärde punkten anges att hundar inte får vistas på allmänna badstränder under sommarsäsongen 15 mars – 15 september. För att bättre motsvara badsäsongen anser förvaltningen att säsongen bör utökas till att gälla till den 30 september. Det bedöms dock inte vara lämpligt att ange ett senare datum för säsongens början än den 15 mars.

Vidare, vad avser anmärkningen om att platserna för vistelseförbud i vissa fall ska märkas med skyltar, riktar den sig till kommunen snarare än till den enskilde. Bedömningen av när skyltar ska sättas ut följer i stället av interna arbetssätt och rutiner. Det föreslås därför att anmärkningen i sista stycket tas bort.

Ändring av 3 § om koppeltvång

I paragrafen anges att hundar ska hållas kopplade inom ett visst område som anges i kartan med streckad linje, samt på vissa uppräknade platser i övrigt (bl.a. begravningsplatser och

skolgårdar). Koppeltvånget, samt upptagningstvånget enligt 5 §, inom det streckade området gäller hela året.

Något som inte uttryckligen framgår av nuvarande stadgetext, men däremot av kartbilagan, är att det under sommarsäsongen finns ett utökat område för koppeltvång, som markeras med en heldragen linje i kartan. Områdena omfattar i stort sett alla Malmö stads tätbebyggda stadsdelar. Även för dessa områden gäller upptagningstvång året runt. I syfte att förtydliga det utökade koppeltvånget föreslås det att ett stycke läggs till i stadgetexten gällande detta.

Malmö är en stad som ständigt förändras och när nya bostadsområden och mötesplatser skapas. Staden har expanderat de senaste åren med nytillkomna bostadsområden och det finns även nya bostadsområden som planeras. Fastighets- och gatukontoret bedömer därför att koppeltvånget, som gäller under sommarsäsongen, bör utökas till att även inkludera bostadsområden och rekreationsområden som har tillkommit på senare år, eller som planeras att tillkomma. De områden som föreslås läggas till är:

- Elinelund, söder och öster om kalkbrottet
- Limhamns gamla skjutbana m.m., norra Bunkeflostrand
- Västra Bunkeflostrand, söder om Gottorpsvägen och öster om Per Josephssons väg
- Lindängelunds rekreationsområde
- Västra Klagstorp, söder om Gamla Borrebackevägen
- Tygelsjö, söder om Sjötorpsvägen och väster om Rödklintsgatan samt område runt Ängsövägen
- Kristineberg, kvarter Träpanelen, omringat av Panelgatan
- Nyhamnen.

Dessa framgår som markerade i mörkt oranget på karta benämnd "Kartbilaga till hundstadga med ändringar markerade-remissversion" samt syftar till att belysa hur ny bilagd karta har ändrats jämfört med karta till nu gällande hundstadga.

Det föreslås också att koppeltvång införs året runt för Käglinge naturområde och Lindeängelunds rekreationsområde.

Vidare föreslås ett antal mindre språkliga förändringar i 3 §, samt att sommarsäsongen även här utökas till den 30 september.

I en anmärkning i bestämmelsen anges att hund bör hållas kopplad med kort koppel (max 2,5 meter). Tillfrågade inom förvaltningen har uttryckt önskemål om att anmärkningen tas bort dels för att koppellängden anses för kort, dels för att det är en "bör-bestämmelse" och dels för att tillsynslagen reglerar tillsyn över hundar generellt och i marker där det finns vilt. Det kan emellertid konstateras att Polismyndigheten har ansett det lämpligt att en angiven koppellängd ska vara kvar. Bestämmelsen föreslås, med hänsyn till detta samt då den kan tjäna som riktlinje, kvarstå.

Paragrafen innehåller även en upplysning om att särskilda regler gäller för naturreservat. I en anmärkning till bestämmelsen räknas tre naturreservat upp och vad som gäller för dem avseende kopplings- och upplöckningstvång samt hundförbud. Sedan bestämmelsen antogs har ett naturreservat tillkommit (Klagshamns naturreservat). Vilka regler som gäller i naturreservat regleras i särskilda naturreservatsföreskrifter med stöd av miljöbalken, och alltså inte i lokala ordningsföreskrifter.

För att undvika att 3 § i hundstadgan blir inaktuell vid eventuella ändrade naturreservatsföreskrifter eller när det tillkommer nya naturreservat, föreslås att uppräkningsdelen tas bort. Motsvarande information går i stället att hitta på kommunens hemsida. En generell upplysning om att särskilda regler gäller för naturreservaten, finns dock kvar i både stadgan och kartbilagan.

Vidare föreslås att anmärkningen tas bort om att platserna med koppeltvång vid behov ska märkas med skyltar, av samma skäl som anges ovan under 2 §.

Ändring av 4 § om hundrastplatser och hundrastgårdar

Förutom två mindre språkliga ändringar, tas anmärkningen om bl.a. skyltning enligt förslaget bort. Definitionen av hundrastplats föreslås också ändras till "större rastområde utan stängsel".

I nuvarande kartbilaga är hundrastplatser och hundrastgårdar utmärkta. Kartan blir dock då snabbt inaktuell i takt med att fler sådana platser tillkommer. En uppdaterad karta om var de finns, finns i stället på kommunens hemsida.

För att hundstadgans karta bättre ska kunna behålla sin aktualitet, föreslås att markeringarna av var det finns

hundrastplatser och hundrastgårdar tas bort från kartbilagan. I stället får kartbilagan en upplysning om att koppeltvånget inte gäller för hundrastplatser och hundrastgårdar.

Ändring av 5 § om upptagningstvång

Av samma skäl som anges ovan under 3 §, anser fastighets- och gatukontoret att bostadsområden och rekreationsområden som har tillkommit på senare år ska ingå i områdena för upptagningstvång. Det är dock inte möjligt till att utsträcka upptagningstvånget till att gälla i hela kommunen, då det enligt förarbetena till ordningslagen bör begränsas till områden med tydlig stadsprägel.

Vidare föreslås att formuleringen "inom Malmö kommuns tätbebyggda områden" tas bort, eftersom den ger intryck av att koppeltvånget gäller beroende på hur tätbebyggd en viss plats är. I själva verket gäller upptagningstvånget på varje offentlig plats inom markerat område.

I bestämmelsen anges även att avföringen ska placeras i särskilda hundlatrinkärl. Denna mening föreslås tas bort, eftersom det saknas ett behov av att reglera var det ska slängas. Även om hundlatrinkärl är att föredra, är det bättre att det slängs i vanliga papperskorgar än inte alls. Ändringen medför dock inte att hundlatriner ska tas bort eller slutas ställas ut.

Även 5 § innehåller en anmärkning om vilka särskilda regler som gäller för naturreservaten, som tas bort av samma skäl som anges ovan.

Tidigare 6 § om förorening av gångbana tas bort

I paragrafen anges att hundens ägare eller vårdare ska tillse att hunden inte förorenar gångbana. Denna paragraf föreslås tas bort eftersom det är otydligt vad som menas med bestämmelsen, och för den enskilde är det därför svårt att veta hur den ska rätta sig efter den. Upptagningstvånget följer i stället av 5 §.

Tidigare 7 § om märkning av hundar tas bort

Här anges att hundar som inte är kopplade ska ha halsband med ägarens namn, adress och telefonnummer. Numera finns generella bestämmelser om märkning och registrering av hundar i tillsynslagen och 2-4 §§ förordningen (2007:1240) om tillsyn över hundar och katter.

Med hänsyn till de övriga regler som finns om märkning och registrering av hundar, saknas det grund för att ha regler om halsband med uppgifter om ägare m.m. i lokala ordningsföreskrifter (jfr 3 kap. 12 § ordningslagen). Därför föreslås att bestämmelsen tas bort.

Tidigare 8 § om koppling av tikar tas bort

I bestämmelsen föreskrivs att tikar under löptid ska hållas kopplade eller inom inhägnat område. Även om det finns viss mening bakom nuvarande bestämmelse i hundstadgan, anser förvaltningen att den är något förlegad. I stället bör det ankomma på varje hundägare att göra bedömningen av om det är nödvändigt att hålla sin tik kopplad. Vidare är bestämmelsen i praktiken mycket svår för polisen att kontrollera efterlevnaden av. Mot denna bakgrund föreslås det att bestämmelsen tas bort.

Ändring av 6 § (tidigare 9 §) om ledarhundar m.m.

Ledarhundar, servicehundar och signalhundar är enligt nuvarande lydelse i hundstadgan undantagna från bestämmelserna om vistelseförbud och upptagningstvång. Numera finns särskilt utbildade s.k. assistanshundar för olika ändamål. I det begreppet ingår servicehundar och signalhundar, men även alarmerande servicehundar och psykisk hälsa-hundar.¹ Det föreslås därför att bestämmelsen omformuleras för att täcka in alla typer av assistanshundar. Det bör även förtydligas att polishundar i tjänst också är undantagna från bestämmelserna i hundstadgan. SKR använder liknande formuleringar i sitt cirkulär.²

Nuvarande lydelse innehåller också en formulering om att Polismyndigheten kan medge undantag från bestämmelserna om det kan anses vara motiverat. Fastighets- och gatukontoret har vid en genomgång av gällande rätt inte hittat att det finns

¹ Myndigheten för delaktighet: <https://www.mfd.se/vart-uppdrag/assistanshundar/>

² SKR, *Lokala ordningsföreskrifter*, cirkulär 23:04 s. 7.

någon sådan möjlighet för polisen längre. Genom ändringar i tillsynslagen år 2007 överfördes flera delar av Polismyndighetens ansvar avseende hundar till länsstyrelserna. Länsstyrelser kan t.ex. meddela föreläggande om koppeltvång. Enligt förvaltningen är det överflödigt att i den lokala hundstadgan ha med en upplysning om andra myndigheters möjlighet att meddela undantag, eftersom sådana regler i stället följer av annan lagstiftning. Det föreslås därför att formuleringen tas bort.

Ändring av 7 § (tidigare 10 §) om ansvar för iakttagande av föreskrifterna

I paragrafen föreskrivs att ansvaret att följa bestämmelserna i stadgan förutom hundens ägare även gäller den som även tillfälligt har hand om vården av hund. Förvaltningen föreslår endast en språklig ändring i förtydligande syfte, som motsvarar den lydelse som SKR har i sitt cirkulär.³ Ändringen medför dock ingen ändring i sak.

Tidigare 11 § om omhändertagande av hund tas bort

I bestämmelsen anges bl.a. att Polismyndigheten får omhänderta en hund som anträffas lös och besluta om vad som ska ske med hunden om ägaren inte påträffas.

En lokal föreskrift om att Polismyndigheten får bestämma vad som ska ske med omhändertagna hundar när ägaren inte hör av sig, ligger utanför det bemyndigande kommunerna har att meddela lokala ordningsföreskrifter. Det föreslås därför att bestämmelsen tas bort.

Möjlighet att omhänderta lösspringande hund får istället ske genom Polismyndighetens eller länsstyrelses försorg inom ramen för lagstiftning på området, exempelvis tillsynslagen eller djurskyddslagen (2018:1192). Polismyndigheten och länsstyrelsen hanterar omhändertaganden. Omhändertaganden av lösa hundar inom stadsområden bör även kunna ske med stöd av lagen (1938:121) om hittegods.

³ SKR, *Lokala ordningsföreskrifter*, cirkulär 23:04 s. 7.

Ändring av 8 § (tidigare 12 §) om överträdelse av ordningsföreskrift

Enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen kan den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot någon lokal ordningsföreskrift dömas till penningböter. I 12 § hundstadgan ges det en upplysning om detta.

Eftersom inte alla bestämmelser i stadgan är straffsanktionerade, kan det vara lämpligt att upplysa om vilka som är det. Förvaltningen föreslår därför att det i 8 § räknas upp vilka av bestämmelserna som är straffsanktionerade (2, 3 och 5 §§).